

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

1 Vtrum liceat eis docere, prædicare, & alia huiusmodi facere.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72772)

fere predicando sem per peccarent. igitur sermo est de mortali. Præ. Ratio scripturæ allegatæ, cum dicitur, Peccatori autem dixit Deus &c. est ista. Existimant iniquæ, quæ erant in similibus, ut patet in tunc ceterum psalms: sed hæc existimatio est peccatum mortale. ergo.

¶ Quinto, Vtrū liceat eis mendicare.

¶ Sexto, Vtrum liceat eis vestimenta ceteris viliora deferre.

ARTICVLVS PRIMVS.

Vtrum religiosus liceat docere, predicare, & alia huiusmodi facere.

AD PRIMVM sic procedit. Vt si religiosus non liceat docere, predicare, & alia huiusmodi facere. * Dicitur enim 7. q. 1. in quodam statuto constantinopolitana synodi. Vita

monachorum subiectionis habet verbum & disciplinatus, non docendi, vel prescendi, vel pascendi a aliis. Hieronymus etiam dicit ad Riparium & Desiderium. Monachus non doctoris, sed plangentis habet officium. Leo etiam Papa dicit, ut habetur 16. q. 1. Præter Domini sacerdotis nullus audeat predicare siue monachus, siue laicus ille sit, qui cuiuslibet scientiæ nomine gloriatur: sed non licet transgredi proprium officium & statum ecclesiæ, ergo videtur quod non liceat religiosus docere, predicare, & alia huiusmodi facere.

¶ 2. Præ. In statuto Nicenæ synodi, quod ponitur 16. q. 1. sic dicitur. Firmiter, & indissolubiler omnibus præcipimus, ut aliquis monachus penitentiam nemini tribuat nisi inuicem sibi, ut iustum est. Mortuum non sepeliat, nisi monachum secum in monasterio commorantem, vel si fortuito quemcumque aduentum fratrum ibi mori contingat: sed sic ista pertinent ad officium clericorum, ita etiam predicare, & docere. ergo cum alia sit causa monachi, & alia clerici, ut Hieronymus dicit ad Heliodorum, videtur quod non liceat religiosus predicare, docere, & alia huiusmodi facere.

¶ 3. Præ. Gregorius dicit in registro. Nemo potest ecclesiasticis obsequiis delectari, & in monastica regula ordinate persistere, & hoc habetur 16. quest. 1. sed monachi tenentur in monastica regula ordinate persistere. ergo videtur quod non possint ecclesiasticis obsequiis delectari. Docere autem, & predicare pertinent ad ecclesiastica obsequia. ergo videtur quod non liceat eis predicare, aut docere, aut aliquid huiusmodi facere.

Sed contra est, quod Gregorius dicit, & habetur 16. quest. 1. Eadem. Ex autoritate enim huiusmodi decreti, quod Aposto-

lico moderamine, & pietatis officio a nobis est constitutum, sacerdotibus monachis Apostolorum figuram tenentibus, liceat predicare, baptizare, communionem dare, pro peccatoribus orare, penitentiam imponere, atque peccata soluere.

RESPON. Dicendum, quod aliquid dicitur alicui non licere dupliciter. Vno modo, quia habet in se quod contrariatur ei, quod dicitur non licere, sicut nulli homini licet peccare: quia habet in se quilibet homo rationem & obligationem ad legem Dei, quibus contrariatur peccatum. Et hoc modo dicitur alicui non licere predicare, vel docere, vel aliquid huiusmodi facere: quia habet in se aliquid quod his repugnat vel ratione præcepti, sicut his quæ sunt irregulares ex statuto Ecclesiæ non licet ascendere ad sacros ordines: vel per peccatum, secundum illud Psalm. 49. Peccatori autem dixit Deus, Quare tu enarras iustitias meas? Hoc autem modo non est illicitum religiosus predicare, docere, & huiusmodi facere, tum quia ex voto & præcepto regulæ non obligant ad hoc quod ab his abstineant: tum et quia non redduntur ad hoc minus idonei ex aliquo peccato commisso, sed magis idonei ex exercitio sanctitatis, quod assumpserunt. Stultum autem est dicere, ut per hoc, quod aliquis in sanctitate promouetur, efficiatur minus idoneus ad spiritualia officia exercenda: & ideo stulta est quorundam opinio de centium, quod ipse status religionis impedimentum afferat talia exequenda, quorum error est Bonifacius Papa rationibus super prædictis excludit dicens, ut habetur 16. quest. 1. Sunt nonnulli nullo dogmate fulsi, audacissimo quidem zelo magis amaritudinis, quam dilectionis inflammati, asserentes monachos, quia mundo mortui sunt, & Deo viuunt, sacerdotalis officii potestate indignos: sed omnino labuntur: quod ostendit, primo quidem, quia non contrariatur regula. * Subdit enim: Neque enim beatus Benedictus monachorum præceptor amicus huiusmodi rei aliquo modo fuit interditor: & similiter nec in alijs regulis hoc prohibetur. Secundo, improbat prædictum errorem ex idoneitate monachorum, cum in fine capituli * subdit. Quanto quisque est excellentior, tanto & in illis spiritualibus operibus, potestior. Alio modo, dicitur aliquid non licere alicui, non per contrarium quod habeat, sed per hoc quod deficit ei, unde illud possit: sicut diacono non licet Missam celebrare,

Non mortaliter autem, quia interpretatiue tantum inferit in malo predicatore estimationem, quod Deus sit sibi similis. I. dicitur, & non faciens: ratione cuius reprehenditur a Deo malus prædicator in allata autoritate psalmi. Prædicatores. n. cum sint missi a Deo, iuxta illud, Quo predicabit nisi mittatur: si predicando diuina sunt mali. præ se ferunt quod Christus, qui mittit illos, fuerit illis similis. I. recta docens, & non recte viuens: sicut sunt ipsi, quæ sunt illius nutrij. ¶ In responsione ad tertium eiusdem articuli primi, aduerte quod author dupliciter tractat de cura ecclesiasticorum officiorum. Vt ordinaria, vel vt delegata. Et de ordinaria quidem concedit quod non comparitur secum monasticam obedientiam, & pertransit: quia iam superius declaratum est, quod absoluntur a monasticis obedientijs impediens animarum curam ordinariam cum ad illam assumuntur. De delegata vero nihil aliud dicit, nisi quod non propterea sequitur quod religiosus non possint committi interdum ecclesiastica officia. Et intendit quod delegata interdum cura alicuius officii, puta, predicandi, vel confessiones audiendi, stat cum regulari obedientia: & propterea Gregorius auctoritas non est contra hoc. Et tu adde, quod si etiam quo ad aliquid impediret regularem obedientiam, non obstat: quia propter maius bonum dispensari potest superioris autoritate, ut omittatur interdum aliquod obedientiarum regularium.

¶ Super

Ho. c. parum a prin.

16. q. 1. cap. Sunc nonnulli, declinando ad finem.

¶ Super Quæstionis 187. Articulum secundum.

D. 963.

In articulo, secundo, eiusdem quæstionis 187. dubium primo occurrit circa titulum, & conclusionem responsionum simul, An per secularia negotia hoc in loco intelligatur omnia secularia negotia, an quædam. Et est ratio dubii: quia si intelligatur omnia, sequitur primo quod causa charitatis licetum erit religiosi negotia exercere: ut faciunt mercatores. Si vero intelligatur quædam, opportuisset illa determinari, quod in litera non fit.

¶ Dubium secundo occurrit circa distinctionem quæ in litera fit pro decisione quæstionis: Sed ex charitate, vel cupiditate, tum quia distinctio hæc non ad ipsa negotia, sed ad causas spectat. Et propterea ex hac distinctione & decisione non habetur quod negotium eis liceat, aut quod non: tum quia non solum secularia, sed etiam ecclesiastica & religiosa negotia sunt: unde ex cupiditate prohibita: ac per hoc non est doctrina dignum dicere, quod ex cupiditate sunt religiosi secularia negotia interdicta.

¶ Ad horum evidentiam sciendum est, quod hic est sermo de negotiis secularibus quodammodo vniuersaliter & quodammodo non vniuersaliter. Si enim ad substantiam negotiorum secularium spectatur, sermo est vniuersaliter de negotiis secularibus. Si autem ad actus, quos secularia negotia exigunt, spectatur, sermo non est de negotiis secularibus vniuersaliter, sed particulariter de actu intrinseco: se aliquo modo in negotiis secularibus. Quod in litera tripliciter palam fit. Primo, in distinctione quæstionis in suos articulos, ubi dicitur: Secundo, vtrum liceat eis de negotiis secularibus se intro-

quia non habet ordinem sacerdotalem: & presbytero non licet sententiam ferre, quia non habet episcopalem auctoritatem. In quibus tamen est distinguendum, quia ea quæ sunt ordinis, committi non possunt nisi ei qui ordinem habet: sicut diacono non potest committi, quod celebret missam, nisi sit sacerdos. Ea vero quæ sunt iurisdictionis, committi possunt eis qui non habent ordinariam iurisdictionem: sicut prolatio sententia committitur ab episcopo simplici sacerdoti. Et hoc modo debet non licere monachis, & aliis religiosi prædicare, docere, & alia huiusmodi facere: quia status religionis non dat eis potestatem huiusmodi faciendi. Possunt tamen ista facere si ordinem recipiant, vel ordinariam iurisdictionem: aut et si eis committatur ea, quæ sunt iurisdictionis.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod ex verbis illis habetur, quod monachi, ex hoc quod sunt monachi, non nanciscuntur potestatem talia faciendi: non autem quod ex hoc quod sunt monachi, habeant aliquid contrarium executioni talium actuum.

AD SECUNDUM dicendum, quod illud est statutum Niceni concilii præcipit, ut monachi non viuant sibi ex hoc quod sunt monachi, potestatem huiusmodi actus exercendi: non autem prohibet, quin ista possint eis committi.

AD TERTIUM dicendum, quod ista duo se non compatiuntur. I. quod aliquis ordinariam curam ecclesiasticorum officiorum habeat, & monasticam regulam in monasterio seruet. Per hoc tamen non excluditur, quin monachi, & alii religiosi possint interdum circa ecclesiastica officia occupari ex commissione prelatorum, qui ordinariam curam habent, & præcipue illi, quorum religiosi ad hoc sunt specialiter instituti, ut infra dicitur.

ARTICVLVS II. Vtrum religiosi liceat secularia negotia tractare.

AD SECUNDUM sic procedit. Vbi quod religiosi non liceat secularia negotia tractare. Dicitur enim in prædicto decreto Bonifacii Papæ, quod beatus Benedictus eos secularium negotiorum dixit expertes fore: quod quidam Apostolicis documentis, & omnium sanctorum Patrum institutis non solum monachis, sed etiam canonicis omnibus magnopere imperatur, sicut in illud 2. ad Timo.

2. Nemo militans Deo implicat se secularibus negotiis: sed omnibus religiosi imminet, quod militent Deo. ergo non licet eis secularia negotia exercere.

¶ 2. Præterea. ad Thesalonica. 4. dicit Apostolus. Operam detis ut quieti sitis, & ut negotium vestrum agatis. glo. Dimissis alienis quod vobis utile est in emendatione vite: sed religiosi specialiter assumunt studium emendationis vite: ergo non debent secularia negotia exercere.

¶ 3. Præterea. Super illud Matth. 1. Ecce qui mollibus vestuntur, in domibus regum sunt, dicit Hier. Ex hoc ostendit rigidam vitam, & austeram prædicationem vitare debere aulam regum, & nobilitatem hominum palatia declinare: sed necessitas secularium negotiorum ingerit hominem ad frequentandum regum palatia: ergo non licet religiosi aliqua negotia secularia pertrahere.

SED CONTRA est, quod

Apostolus dicit ad Rom. vii. Commendo vobis Phæben sororem nostram & postea libidit. Et afflatis ei, in quocumque negotio vestri indigerit.

RESPON. Dicendum, quod sicut supra dicitur, status religionis est ordinatus ad perfectionem charitatis consequendam. Ad quam quidem principaliter pertinet Dei dilectio: secundario autem dilectio proximi. Et ideo religiosi præcipue & propter se debent intendere ad hoc, quod Deo vacent. Si autem necessitas proximi imminet, eorum negotia ex charitate agere debent, sicut illud ad Gal. 6. Alter alterius onera portate, & sic ad implebentis legem Christi, quia hoc ipse pro proximis seruauit pro Deum dilectionis dilectio: ubi conuenit. Unde dicitur Iac. 1. Religio munditia, & immaculata apud Deum & Patrem hæc est, visitare pupillos, & viduas in tribulatione eorum. glo. i. Succurrere eis, qui carent præsidio in tpe necessitatis. Est ergo dicendum, quod causa cupiditatis secularia negotia gerere non monachis, nec clericis licet. Contra vero charitatis se negotia secularibus cum debita moderatione ingerere possunt, sicut superioris licentiam in ministrando, & dirigendo. Unde dicitur in Decretis. 88. Decretum sancta synodus nullum deinceps clericum aut possessiones cõducere, aut negotiis secularibus se pmiscere, nisi propter curam pupillorum, aut orphanorum, aut auiduarum,

Q. 187. art. 4.

Infr. q. 183. artic. 3. ad 2. Et opus. 19. c. 11. & Ro. 16. 1. ff. & 2. Tim. 2. Art. præced. 16. q. 1. cap. Sunt nonnulli.